

Анна КІСЕЛИЧНИК

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота», ОП «Соціальна педагогіка» Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Тетяна ЛОГВИНЕНКО

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У ВИХОВАННІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вступ дитини до школи і початок шкільного життя викликає у неї не тільки позитивні враження і почуття, а й багато труднощів і складних переживань. Тому важливою складовою розвитку школяра на початковому етапі є його емоційний стан, можливість проявляти свої здібності не тільки в навчанні, а й становленні та розвитку дружніх взаємовідносин з іншими дітьми. В таких умовах важливим завданням вчителів і батьків є не тільки допомагати дітям у вивченні певних предметів, а й підтримувати у збереженні їхнього здоров'я, комфортного емоційного стану, сприяти у налагодженні доброзичливих відносин та комунікації зі своїми однолітками.

Забезпечення успішного вирішення цих завдань, врахування вікових особливостей розвитку дитини, створення толерантної і довірливої атмосфери та досягнення позитивного результату у вирішенні багатьох психолого-емоційних проблем може ефективно здійснюватися за допомогою застосування казкотерапії у початковій школі.

Підбираючи казки відповідно до мети і вікового розвитку дітей, педагоги мають можливість здійснювати цілеспрямований емоційно-виховний вплив на особистість молодшого школяра.

Багато видатних педагогів, психологів, письменників підкреслювали виховне і розвивальне значення казки (С. Русова, І. Франко, К. Ушинський, Л. Толстой, В. Сухомлинський та ін.).

Зокрема, Сухомлинський В.О. неодноразово наголошував, що через казку легше донести до дитини думку, здивувати її, викликати бажання виразити себе, свої почуття й думки словом. Видатний педагог зазначав: «Найголовніше – це те, щоб у казці була глибока думка» [3, с. 510].

Казка – це думка, втілена в художнє слово. Вона стає чинником, який ініціює дитячу творчість. Під її впливом дитина починає бачити навколо себе незвичайні взаємозв'язки між предметами і явищами. Водночас дитина переживає відчуття радості, яке породжує бажання поділитися своїм успіхом з товаришами. Різні аспекти роботи з казкою висвітлені у працях сучасних дослідників, педагогів-практиків (А. Богуш, Н. Вітковська, Т. Гризоглазова, Д. Джола, Н. Лисенко, Ю. Мандрик, О. Савченко, О. Чебикін, А. Щербо та ін.), психологів (І. Бех, О. Запорожець, Н. Карпинська та ін.).

Інформаційні джерела розглядають термін «казкотерапії» в різних контекстах. Це відбувається тому, що казкотерапія знайшли застосування у багатьох сферах життя: у вихованні, освіті, розвитку, тренінговому впливі, корекційно-терапевтичній роботі.

Таким чином, казки є одним із ефективних інструментів впливу на емоційну сферу людини. А тому їх можна успішно застосовувати у роботі із молодшими школярами. Казкотерапія використовується як один із ефективних методів у роботі з дітьми, які зазнають тих чи інших емоційних і поведінкових труднощів. Проблеми, що виникають у дітей дошкільного й молодшого шкільного віку та інших вікових груп ефективно вирішуються за допомогою цього методу. Зокрема, казкотерапію можна застосовувати у роботі з дітьми, які проявляють агресію, з сором'язливими дітьми; з проявами провини, брехні, а також із різного роду психосоматичними захворюваннями тощо. Крім того, процес казкотерапії дозволяє дитині актуалізувати та усвідомити свої проблеми, а також побачити різні шляхи їх вирішення [2].

Подолання психологічних і педагогічних проблем відбувається завдяки опорі на духовні цінності, моральні орієнтири і особистісний потенціал людини. Ефективність казкотерапії у роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку забезпечується рядом чинників.

По-перше, казка створює умови для свободи вираження почуттів та емоцій, створення безпечного середовища. У дошкільному віці казка є специфічною діяльністю дитини, в ній вона створює особливу реальність, яка допомагає безбоязно зустрітися зі складними явищами і почуттями в доступній для розуміння дитини формі, досягти дорослий світ почуттів і переживань [1].

По-друге, під час сприйняття казки відбувається процес зближення дитини з казковим героєм, тому вона порівнює себе з ним, що дозволяє відчувати і зрозуміти, що не тільки у неї є такі проблеми і переживання. Є також можливість пропонувати дитині за допомогою цікавих казкових образів, виходити з різних складних ситуацій, а також забезпечувати підтримку її можливостей та віри в себе. Ототожнення дитини з позитивним героєм відбувається найчастіше. Наслідування більш привабливим героям допомагає дитині розрізняти хороші вчинки і погані, засвоювати правильні норми і цінності.

Для того щоб метод казкотерапії був ефективним в роботі з дітьми молодшого шкільного віку Локарева Г.В. рекомендує дотримуватися наступних принципів психологічного аналізу казок: об'єктивність та усвідомленість; множинність трактувань подій, що відбуваються; зв'язок з реальністю [1, с. 106]. Отже, метод казкотерапії, сприяє формуванню емпатії та емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку, його використання розвиває особистісний потенціал дитини, сприяє її різнобічному вихованню.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Локарева Г. В. Казкотерапія в підготовці соціальних педагогів до професійної

- діяльності: теорія і практика : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 415 с.
2. Мушкевич М. І. Казкотерапія як метод психологічного супроводу проблемної дитини. Психологічні перспективи. 2019. Вип. 33. С. 205–220.
 3. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу. В.О. Сухомлинський. Вибрані твори : в 5 т. Т. 1. Київ : Рад. шк., 1977. С. 403 – 637.